

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

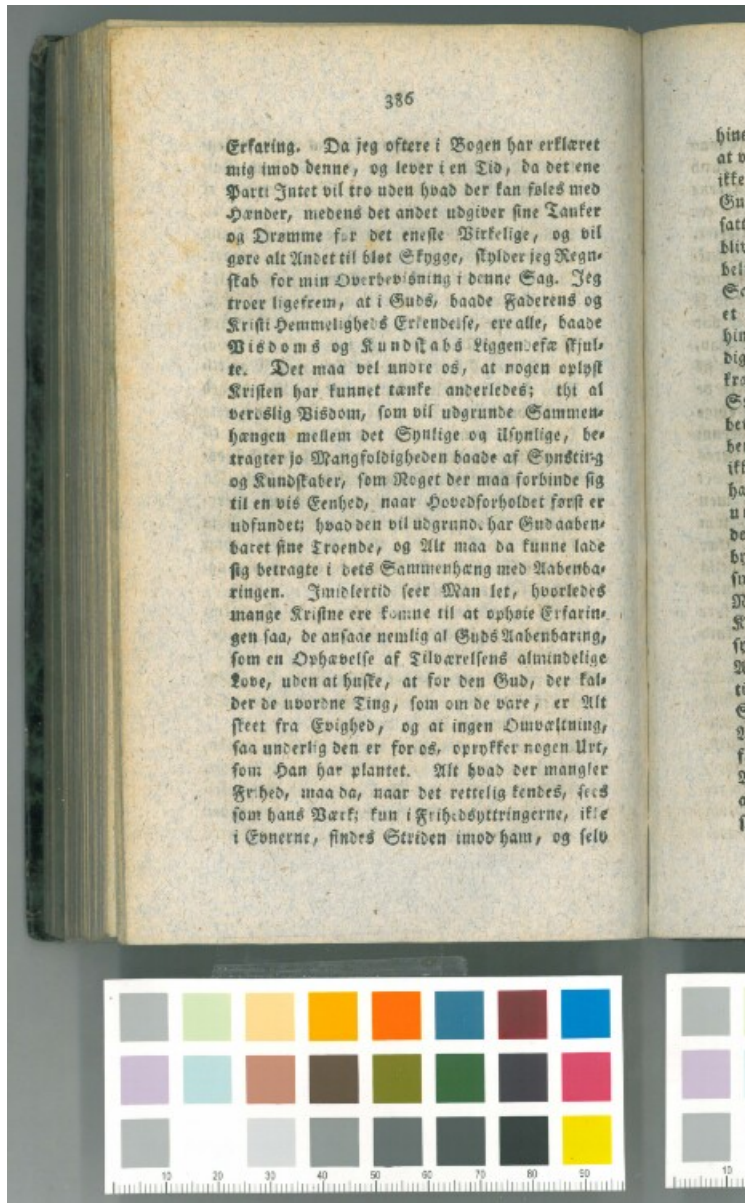
Titel: Udrag fra Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 385. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1812_189-txt-shoot-idm10260/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

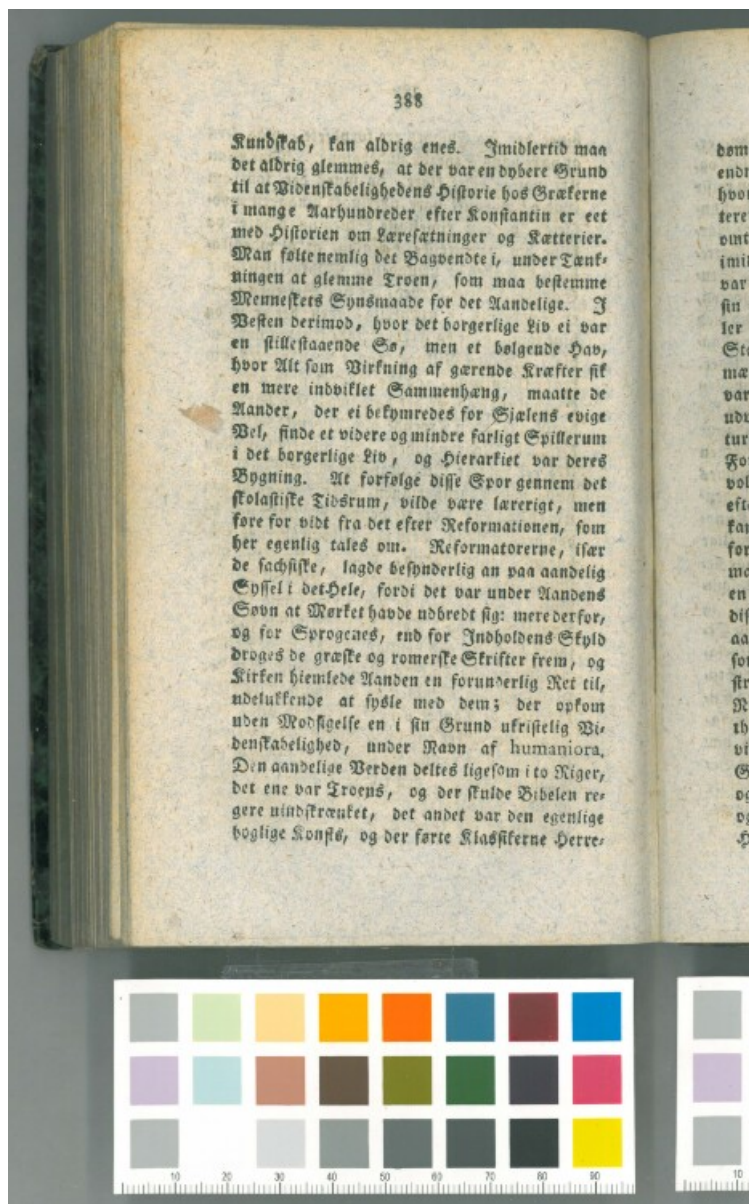
Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

hinc, der fra Evighed ere forudsete, maa sees
 at være hans Skæbne undergivne. Naar Man
 ikke indseer dette klart, da synes det, som om
 Gud og Fornuft være uberinget hinanden mod-
 satte, og den rimeligste Slutning maatte da
 blive hin sværmeriske Sætning, at al videnska-
 belig Stræben er utilfsabelig. Videnskaben saar
 Sandheds Skin derved, at hin Stræben uden
 et Gudsbevidst er utænkkelig, men det er jo og
 hint som gjorde en skæben Åbenbaring nødven-
 dig. Dennes Vilkaar, baade de indvortes som
 kræve Tanling, og de udvortes som fordrer
 Syrogsfundskab, er det da ogsaa, som har over-
 bevist alle ædru Troende om Videnskabeligheds
 betingede Nødvendighed. Inderlid har Man
 ikke ret indseet Videnskabelighedens Sammen-
 hæng med Åbenbaringen, uden forsaavidt den
 umiddelbar ledte til dennes Fortolkning, og
 dog droges Man, dels ved Videnskaberens ind-
 byrdes Sammenhæng, dels ved Landens Be-
 smittelse og Betragtningen af Videnskaberens
 Nytte i det borgerlige Liv til at samle mange
 Kundskaber, hvis Forhold til Bibelen snarere
 synes hændelig end venlig. I de første kristne
 Aarhundreder, da Staten var hedensk, var det
 til spidsfindig Grublen og de gamle Filosofers
 Skrifter de Lænder vendte sig, der vilde vide
 Andet eller Mere end hvad Skrifterne sagde, der
 for opstode de mange Kætterier, thi Kirken var
 Landens Verden, den kunde ikke røre sig, uden
 at møde Lærebegrebet, og de som i Bibelen ikke
 søgte Hvile for Sjælen, men kun Arbejde og

tid maa
 Grund
 brækerne
 er eet
 atterier.
 er Tank-
 estemme
 ige. I
 o et var
 de Hab,
 æfter sik
 aatte de
 is evige
 isserum
 ar deres
 nem det
 et, men
 en, som
 re, isar
 aandelig
 landens
 ederfor,
 s Skysd
 em, og
 Det til,
 opkom
 ellig Wi-
 aniora,
 o Niger,
 velen re-
 egenlige
 Herre:

dommet. Vil Man tage det frængt, var der
 endnu et tredje Rige, nemlig Trolddommens,
 hvor Stjernetydere og Guldmagere førte Cys-
 teret, men dette taales kun af Robbdighed,
 omtrent som Tyfernes i den legemlige Verden,
 imidlertid maa vi ikke tage det af Sigte, thi det
 var Vancroens egenlige Hjem, hvor den stillede
 sin Rationitet, indtil den under gunstige Vars-
 ler kunde angribe Troen, den ledte efter de Vises
 Steen, for at være vis paa Seieren over en saa
 magtig Modstander, men da den mærkede det
 var omsonst, og Troens Grundser ubedogtede,
 uddøiede den smaalig sine Landemærker ved na-
 turlige, fysiske og mathematiske Vaaben, gjorde
 Forbund med Klostrene, og er nu kommet Ene-
 voldsmagten saa nær, som nogenhænde. At Sligt
 efter Tingenes almindelige Gang maatte ske,
 kan vi se bagæfter, men Luther kunde ikke se det
 forud, ellers vilde Han seet ligesaa Fævt til Hu-
 manisterne, som til Aristoteles og Juristerne. I
 en Skildring af det lutheriske Tidserum, turde
 disse ei være forglemte, da de ved at paasaa et
 aandeligt Herredomme i det borgerlige Liv, af-
 sondrede dette fra Bibelens Bærning, og
 stræbte at gøre Kirken til Statens Syngehus.
 Nu derimod maa jeg haste til Hovedsagen Lu-
 ther og hver Klarpiet indsaae vel, hvortil det
 vilde lede, dersom Fornuften vilde anvende de
 Grundsætninger, der gjaldt i Sandseverdenen
 og hos de hedenste Grublere paa Tro og Bibel,
 og derfor hadede han al Filosofi af sit gånke
 Hjerter, naar den vilde være selvstændig; det maa

høer Krisen, thi i det den oplader Munden, erklærer den Aabenbaringen for unadvendig, og hvor de ere uenige, for falsk. En saadan reise sig derfor ei heller i Lydsland, før to Aarhundreder efter Reformationen, og i det første Aarhundrede bevægedes Troens Rige kun af Kætteri. Imidlertid havde det humanistiske Studium hardt ad aldeles revet sig løs fra Theologien, til hvis Tjener det bestemtes, og i Forbund med Vidskabsheden givet Staterne en i mange Maader ukristelig Skikkelse efter hedenste Forbilleder. Mathematiken var blevet Sandhedens Propæsten og Rotten i det legemlige Liv. Maalestokken for Videnskabernes Hæderlighed. Under saadanne Omstændigheder maatte hver bogkærd Krisen grue for det Dødsstøt, da hans Tro skulde dømmes af hans Videnfælsighed, og tvære mod al egenlig Speculation. Kun saalænge hver Kundskabskreds havde i Erfaringen sin eiendommelige Maalestok for Sandhed, kunde Troens Rige bestaae, og et gudeligt Sind kunde ret godt sammenblende den indvortes og udvortes Erfaring saa, at Kristi Mirakler stode som en lignende Erfarings-sandhed, der hienlede Bibelen Tilforlidelighed i Troesfager. Man kan fra dette Staae godt indse, hvor den kristelige Bogkærd i England ligesom Elisabeths Dage opbrødes Erfaringen, da først naar Videnfælsigheden var indskrænket til Slutninger af det Synliges Betragtning, fandt den sin Forretning i det Høje ved Guldmageters og Sjernetjyderses Drømme.

klar
udd
ved
led
paa
f
beli
den
So
sta
iffi
thi
frø
nei
vil
og
ter
m
iffi
er
m
ri
di
f
Sid
si
p
u
f

